

Werkprogramma 2021-2023

Inleiding

In 2018 presenteerde de Raad voor het Openbaar Bestuur voor de eerste keer een meerjarig werkprogramma voor een periode van twee jaar. Een werkprogramma dat verder kijkt dan een jaar helpt om langere lijnen te trekken met overkoepelende thema's. De Raad kan daarmee in zijn advisering consistentie en verdieping aanbrengen. Het lag daarmee voor de hand dat de Raad in 2020 wederom zou kiezen voor een werkprogramma dat een periode van minimaal twee jaar beslaat. In de zomer van 2020 bestond echter nog grote onzekerheid over hoe lang en in welke mate de coronacrisis ons de komende jaren in haar greep zou hebben. Die onzekerheid maakte ook dat het moeilijk te voorspellen was welke thema's dominant zouden zijn en aan welke adviezen het meest behoefte zou zijn. Dat was een reden om in 2020 toch weer een programma voor de duur van een jaar te kiezen.

Een jaar later ziet de wereld er weer anders uit. Het acute karakter van de coronacrisis lijkt vooralsnog op zijn einde te lopen. Voorzichtig durven politiek, beleidsmakers en wetenschap na te denken over hoe de wereld eruitziet als corona een blijvend risico is om permanent rekening mee te houden. Oude grote opgaven - zoals klimaatverandering en sociaal-economische ongelijkheid - komen weer als urgent bovendrijven. Of reeds bestaande vraagstukken zijn door de coronacrisis nog manifester geworden, zoals overgewicht, woningnood en leegstand van winkels. Daarbij past een meerjarige agenda waarin de Raad voor het Openbaar Bestuur de grote thema's voor de komende jaren aanwijst.

Dat doet hij door hierna eerst een beknopte analyse te geven over relevante ontwikkelingen voor het openbaar bestuur. De Raad zal betogen dat het gezag van de overheid ter discussie staat en dat de interbestuurlijke verhoudingen hoognodig verbetering behoeven. Daarmee wijst hij langs die weg de twee dominante thema's voor de komende twee jaar aan. Daarnaast houdt de Raad graag ruimte voor reeds lopende adviestrajecten en nu nog niet voorziene adviestrajecten. Een korte paragraaf beschrijft welke lopende adviezen komend jaar worden afgerond.

Grote vragen, kleine marges

Van het openbaar bestuur zal de komende jaren het uiterste worden gevraagd om de grote opgaven van deze tijd het hoofd te bieden. Dat moet het doen onder een weinig gunstig gesternte. De coronacrisis heeft het vertrouwen van mensen in de overheid sterk gepolariseerd. De zeer vergaande en directieve overheidsmaatregelen werden niet door iedereen begrepen. Basale grondrechten werden voor enige tijd geparkeerd met als doel het coronavirus onder controle te krijgen. Aanzienlijke groepen in de samenleving vonden de ingrepen disproportioneel, andere groepen twijfelden over de noodzaak van dit beleid en

vermoedden een achterliggende agenda met als doel om de samenleving van zijn vrijheden te beroven. Wat bij het draagvlak voor het coronabeleid op verschillende momenten niet heeft geholpen, is dat politieke ambtsdragers de door hen afgekondigde richtlijnen zelf niet consequent volgden.

In die bijna anderhalve jaar van coronabeleid kwam bovendien een van de ernstigste incidenten van overheidsfalen uit de recente Nederlandse geschiedenis tot een apotheose. De Parlementaire Ondervragingscommissie die de kinderopvangtoeslagaffaire onderzocht, kwam tot een ongekend hard en duidelijk oordeel over het grote onrecht dat mensen is aangedaan door een overheid die de politieke doelstelling van het tegengaan van fraude belangrijker achtte dan de menselijke maat goed in ogenschouw houden. Media, kabinet, Kamer, ministeries en uitvoeringsorganisaties hielden elkaar in een verstikkende wurggreep; geen van de betrokkenen slaagde erin om zich los te maken uit het dwingende systeemdenken dat mensenlevens kapotmaakte.

Het falen dat de kinderopvangtoeslagaffaire blootlegde, is echter geen incident gebleken. Eveneens tijdens de coronacrisis (februari 2021) bracht de Tijdelijke commissie Uitvoeringsorganisaties haar eindrapport uit. Deze commissie kreeg wellicht minder politieke en media-aandacht, maar de conclusies in haar eindrapport *Klem tussen balie en beleid* schetsen evenmin een weinig opbeurend beeld van het vermogen om politieke wensen en doelen in goed uitvoerbaar en uitlegbaar beleid te vertalen.

Hoe moeilijk de vertaling van een plausibel idee naar een goed werkende praktijk is, hebben de decentralisaties van taken in het sociale domein naar gemeenten laten zien. Die zijn nu meer dan zes jaar verantwoordelijk voor de Participatiewet, welzijnstaken via de Wet maatschappelijke ondersteuning en de jeugdzorg, maar van een geslaagde landing is nog geen sprake. Vooral de jeugdzorg blijft de bestuurlijke maar zeker ook de maatschappelijke gemoederen bezighouden. De decentralisaties hebben enerzijds geleid tot een enorme toename van de vraag naar ondersteuning en hulp voor jongeren. Anderzijds ging de gehele decentralisatieoperatie van begin af aan gepaard met een flinke korting op het budget voor de jeugdzorg. Gemeenten geven aan al jarenlang te moeten bezuinigen op andere voorzieningen en kerntaken om de tekorten in de jeugdzorg te kunnen dekken.

Het gesteggel over (onder meer) de financiën hebben de verhoudingen tussen de overheden geen goed gedaan. Zij verkeren in een staat van permanente onderhandeling over geld, taakverdeling en verantwoordelijkheden. In zijn advies *Rust-Reinheid-Regelmaat* heeft de Raad in het voorjaar van 2021 betoogd dat er veel meer aan de hand is dan een gebrekkige financiering van aan het lokaal bestuur toegedeelde taken; het evenwicht tussen taken, bevoegdheden en financiën is uit het lood geslagen en er is grote urgentie om de balans te herstellen. De Raad meent dat het nieuwe kabinet, bijvoorbeeld met een deltacommissaris, hoogste prioriteit moet geven aan het herstel van evenwicht en vertrouwen tussen de overheden. Want uiteindelijk zijn burgers de dupe van ruziënde bestuurders.

Nadere overdenkingen bij de arbitrage jeugdzorg

De Commissie van Wijzen is in de arbitrage in het geschil tussen gemeenten en het Rijk over de jeugdzorg tot een uitspraak gekomen.¹ Deze uitspraak is in meerdere opzichten opmerkelijk. Het is een unieke procedure. De VNG heeft in dit conflict bij het Rijk arbitrageprocedure afgedwongen en vervolgens ook in stelling gebracht om een zwaarwegend advies uit te brengen. Dit in tijden waar Rijk en gemeenten de mond vol hebben over "één overheid". Maar de uitspraak is vooral ook belangwekkend voor wat betreft de interpretatie van artikel 108 lid 2 en 3 Gemeentewet.² En de mogelijke precedentwerking die daarvan uit kan gaan voor de bekostiging van andere medebewindstaken.

Die interpretatie luidt: "De kosten, die verbonden zijn aan de door het Rijk voor gemeenten verplichte taken, worden door het Rijk vergoed". Met haar uitspraak wekt de commissie de indruk dat alle uitgaven voor de uitvoering van medebewindstaken vergoed moeten worden, ongeacht hoe gemeenten die invullen. Al voegt ze er nadrukkelijk wel aan toe dat dit alleen geldt voor zover het om kosten gaat die uit de uitvoering van de wet voortvloeien.³ Of zoals de Gemeentewet het stelt "ter verzekering van de uitvoering van de wet". Ze heeft daarbij geen oog voor de verschillende gradaties van medebewind en de mate van beleidsvrijheid daarbij, variërend van politiek medebewind, ambtelijk medebewind dan wel mechanisch medebewind.⁴ Het is een vrij mechanische redering, maar wellicht in deze casus ook een vrij pragmatische.

Niet alle gemeenten hebben tekorten. Sommige gemeenten slagen er wel degelijk in de kosten van de jeugdzorg te beheersen. De commissie erkent dat ook, maar heeft zich op het standpunt gesteld geen uitspraak te doen over de mate waarin gemeenten zelf debet zijn aan de tekorten. Zij wijst op de onmogelijkheid daartoe. Gevolgd door de opmerking dat als dat wel kan, toepassing daarvan ertoe zou leiden dat de gemeentefinanciën nog jaren in de gevarezone verkeren. De noodzaak en de mogelijkheden de kosten van de jeugdzorg te beheersen heeft ze ondergebracht in een ontwikkelagenda waar Rijk en gemeenten de komende jaren uitwerking aan zullen moeten geven. De daarbij behorende besparingen zijn alvast ingeboekt.

De gemeenten kraaien victorie. Deze uitspraak bevestigt immers hun gelijk: het Rijk heeft gemeenten met de uitvoering van deze wet opgezadeld die onbeheersbare kosten met zich meebrengt en heeft daarbij onrealistische kortingen opgelegd. Tegelijkertijd mogen gemeenten zich wel achter hun oren krabben, gezien de beperkte effectiviteit van jeugdzorginterventies, de hoge administratieve lasten en de geringe doelmatigheid. Nu het Rijk moet gaan bijdragen aan de tekorten zal het zich nog meer gelegitimeerd voelen om nog meer eisen te stellen aan de uitvoering. Wie betaalt, bepaalt! Daarmee wordt de stelselverantwoordelijkheid van het Rijk duidelijk gearticuleerd. Naast de ontwikkelagenda gaat het daarbij om het vastleggen van de reikwijdte van de wet. Het risico is dat de beperkte ruimte die gemeenten dachten te hebben - en van oudsher ook hadden - op het terrein van de preventieve jeugdzorg verder zal worden ingeperkt. Dit brengt een bekostiging van de jeugdzorg via een medebewindsuitkering zoals eerder door de Raad bepleit dichterbij. Al zal dat idee nog wel wat verder moeten worden uitgewerkt.

Veel van wat de commissie naar voren brengt is overigens herkenbaar en in overeenstemming met het advies *Rust-Reinheid-Regelmaat* en andere adviezen van de Raad. Zo stelt zij nadrukkelijk dat geld alleen niet de oplossing kan zijn en wijst zij op de dieperliggende oorzaak van de schurende interbestuurlijke verhoudingen.

Het huidige kabinet is de gemeenten voor 2022 tegemoetgekomen op basis van de uitspraak van de commissie. De compensatie voor de jaren daarna laat zij over aan een volgend kabinet. Het is ook aan een nieuw kabinet om te bepalen in hoeverre zij wijzigingen wil aanbrengen in het stelsel, de organisatie en de aanspraken op de jeugdzorg. De uitspraak biedt overigens geen soelaas voor de tekorten uit het verleden. Daarmee verdeelt de commissie indirect het risico of het leergeld van de decentralisatie zo dat de gemeenten dit grotendeels dragen voor de jaren tot nu toe, het Rijk juist voor de periode vanaf nu.

In relatie tot het voorafgaande heeft dat betekenis voor overwegingen hoe de compensatie te verdelen. Via de huidige verdeelsleutel voor jeugdzorg in het gemeentefonds of via de nieuwe verdeling die immers op komst is. Die is nog niet gereed maar zou mogelijk het herverdeeffect kunnen verkleinen. Tegelijkertijd kan worden gesteld dat de tekorten op de jeugdzorg hebben geleid tot allerlei verdringingseffecten op de gemeentelijke uitgaven en dat om die reden een algemene toevoeging aan de algemene uitkering gepast zou zijn. Een andere overweging is gemeenten te compenseren op basis van het feitelijk tekort.

¹ Arbitragecommissie: *Jeugdzorg: een onderwerp van aanhoudende zorg*, 18 mei 2021.

² Deze bepaling strekt verder dan artikel 2 Fw dat het Rijk slechts verplicht aan te geven hoe decentrale overheden de kosten van voorgenomen Rijksbeleid kunnen dekken. Terwijl artikel 108 Gemeentewet het Rijk verplicht de noodzakelijke kosten voor door het Rijk opgelegde medebewindstaken te vergoeden.

³ Zie ook G. Boogaard, 'We dobberen door in de jeugdzorg', in: Binnenlands Bestuur, 11 juni 2021, blz. 9.

⁴ ROB, *Beleidsvrijheid geduid*, 2019; blz. 57.

Kort samengevat komt het erop neer dat het openbaar bestuur staat voor grote uitdagingen in een complexe context. Het vertrouwen dat de overheid de maatschappelijke vraagstukken goed aankan is niet vanzelfsprekend (meer); de interbestuurlijke spanningen maken het er niet eenvoudiger op en dragen evenmin bij aan vertrouwen in het openbaar bestuur. Daarmee liggen voor de Raad voor het Openbaar Bestuur de twee leidende thema's voor de komende twee jaar voor het oprapen. De Raad wil in de eerste plaats 'het gezag van de overheid' centraal stellen als thema. Daarnaast verwacht hij dat ook de interbestuurlijke en financiële verhoudingen blijvende aandacht vragen.

Thema 1: Het gezag van de overheid

Voor de legitimiteit en effectiviteit van het optreden van de overheid is het cruciaal dat mensen de overheid gezag toedichten. Hier moeten we gezag nadrukkelijk onderscheiden van macht. Macht is de mogelijkheid om gedrag van mensen te beïnvloeden op basis van formele wetten en regels. De overheid heeft de macht om het gedrag van mensen te beïnvloeden, zoveel is wel duidelijk geworden tijdens de coronacrisis. Gezag staat voor de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op basis van eigenschappen zoals kennis, ervaring, leeftijd, anciënniteit en uitstraling. Macht heb je op basis van formele gronden, gezag moet je verdienen.

Een overheid die alleen opereert op basis van macht, is veel minder effectief en is bovendien riskant voor de samenleving. Daar dreigt het recht van de sterkste een dominant principe te worden. De winnaars kunnen in die context hun positie versterken, de kwetsbaren zullen de samenleving als (nog) onveiliger ervaren.

Gezag is wel iets ongrijpbaars. Incidenten, onduidelijk of falend beleid, gebrek aan transparantie over motieven van beleid en misbruik van macht kunnen het gezag van de overheid snel en ingrijpend aantasten. Het (terug)winnen van gezag is aanzienlijk lastiger. Een overheid die handelt vanuit waarden als rechtvaardigheid, rechtmatigheid en openheid kan gezag verwerven, maar dat gaat niet vanzelf.

Het eerste jaar zal de Raad in ieder geval drie projecten onder de paraplu van het thema van het gezag van de overheid uitvoeren:

1. **Toetsingskader 'goed bestuur'** ~ Een eerste onderdeel van dit leidende advies-thema is een project over goed bestuur. Het (her)winnen van gezag begint bij goed besturen. Het doel van dit traject is in de eerste plaats dat de Raad voor zichzelf wil objectiveren wat volgens hem 'goed bestuur' inhoudt. Hij vermoedt dat een toetsingskader kan helpen om voortaan adviezen op te stellen die vanuit het consistente startpunt van het kader zijn opgebouwd. Hoewel een kader 'goed bestuur' dus in de eerste plaats een intern doel dient, kan het van daaruit ook handvatten bieden voor de overheid om gezagsvol te opereren.
2. **Kennis en beleid** ~ Een tweede onderdeel is een project over kennis en beleid. De wijze waarop de overheid met kennis omgaat is voor haar gezagspositie van groot belang. De coronacrisis heeft geleerd dat (wetenschappelijke) kennis de politiek en beleidsmakers kan helpen om de juiste koers uit te zetten. Maar de periode van deze crisis heeft ook laten zien dat de verantwoordelijkheden van wetenschappers, onderzoekers en kennisinstellingen anders zijn dan die van beleidsmakers en politici, en dat

het belangrijk is dat die gescheiden blijven. Bij dit project willen we de relatie tussen kennis en beleid aan een nader onderzoek onderwerpen door een essaybundel samen te stellen waarin wetenschappers en (politieke) bestuurders reflecteren op waar de taak van op kennis gebaseerde advisering eindigt en politieke besluitvorming begint.

3. **Verkenning naar het gezag** ~ Een derde onderdeel is een project waarin de Raad een jaar de tijd neemt om het gezag van de overheid te verkennen vanuit het perspectief van de burger. Dit sluit aan bij de ambitie van de Raad om het functioneren van de overheid te bezien vanuit het perspectief van de burger en het vertrouwen van de burger in de democratie. Voor deze verkenning denkt de Raad onder andere aan een antropologische verkenning naar de ervaringen en verhalen van burgers die in de knel komen door de overheid, een bestuurskundige/filosofische verkenning naar de historische ontwikkeling van de gezagsrelatie tussen burger en overheid en een politiek-psychologische verkenning naar de door burgers gepercipieerde legitimiteit van het beleid van de overheid. Voor het zomerreces van 2022 zal hij onder meer aan de hand van deze verkenningen een agenda presenteren van vervolghema's die het gezag van de overheid raken.

Potentiële onderwerpen die de Raad in het tweede jaar zou kunnen oppakken onder de paraplu van het thema van het gezag van de overheid zijn, afhankelijk van de verkenningen in het eerste jaar, ambtelijk leiderschap, politiek-ambtelijke verhoudingen en de uitvoering van beleid. Behalve de uitkomsten van de verkenningen zal de keuze voor vervolgtrajecten mede afhangen van de wensen van een nieuw kabinet. Zodra een nieuwe regeringsploeg is gestart, gaat de Raad graag het gesprek aan om te vernemen waar de vragen en wensen van het nieuwe kabinet liggen.

Thema 2: Interbestuurlijke en financiële verhoudingen

In het parlementaire jaar 2020-2021 bracht de Raad drie adviezen uit die de interbestuurlijke en financiële verhoudingen raken. In maart 2021 publiceerde hij het eerder genoemde *Rust-Reinheid-Regelmaat*. Twee maanden later verscheen het door de minister van BZK gevraagde advies *Rust nemen, ruimte geven* over de rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking. Daar kwam in juni ten slotte het eveneens gevraagde advies *Droomland of niemandsland?* over de democratische organisatie van regionale opgaven bij. Alle drie de adviezen verhalen over de moeizame verhouding tussen de verschillende overheden.

Ondanks de ruim aanwezige goede wil om als één overheid te werken aan de grote maatschappelijke opgaven van deze tijd, lukt het de partijen niet om de discussie over de verdeling van bevoegdheden, taken en financiën te verruilen voor een inhoudelijk gesprek over de urgente vraagstukken. In genoemde adviezen heeft de Raad tal van adviezen gegeven hoe gedoe over de getroebleerde verhoudingen kan worden vervangen door een inhoudelijke dialoog. Zo stelt hij onder meer dat het nieuwe kabinet hoogste prioriteit moet geven aan het normaliseren van de verhoudingen door de bestaande knelpunten binnen een jaar op te lossen. Daarnaast dient de positie van de minister van BZK te winnen aan importantie: nieuwe wetgeving die het decentraal bestuur raakt, kan pas aan het parlement worden voorgelegd als de minister van BZK zijn of haar goedkeuring heeft gegeven.

De Raad verwacht niet dat hij met de publicatie van genoemde trilogie klaar is met dit onderwerp. Hij denkt te kunnen helpen bij het oplossen van de bestaande knelpunten. Bovendien liggen er nog enkele verse, niet opgeloste knelpunten. Daarbij is het belangrijk om te realiseren dat goede interbestuurlijke verhoudingen ook kunnen bijdragen aan een overheid die gezagsvol kan opereren. Kibbelende overheden hebben een tegenovergesteld effect.

De Raad neemt in het eerste jaar van de looptijd van dit werkprogramma in ieder geval de volgende trajecten op:

1. **Herverdeling Gemeentefonds** ~ Eerder adviseerde de Raad in een 'tussenbericht' de minister van BZK opnieuw kritisch te kijken naar de uitkomsten van de nieuwe verdeelsystematiek. Hij legde tal van vragen bij de minister neer om die zelfreflectie aan te jagen. De minister heeft in de zomer de antwoorden op die vragen aangeleverd en de Raad verwacht in het najaar van 2022 over de nieuwe verdeelsystematiek een advies te kunnen uitbrengen.
2. **Gemeenten na corona** ~ De Tweede Kamer heeft de Raad eind 2020 gevraagd de gevolgen van de coronacrisis voor gemeenten in kaart te brengen en daarover advies te geven. Hij verwacht dat advies eveneens in het najaar van 2021 te kunnen presenteren. Een deelvraag in de adviesvraag van de Kamer over gemeenten na corona betrof de effecten van de coronacrisis voor het BES-fonds.
3. **Gemeenschappelijk beheerde fondsen** ~ De Raad heeft eerder de idee geopperd te komen tot de instelling van *gemeenschappelijk beheerde fondsen* voor gemeenschappelijke opgaven waarbij verschillende overheden meerjarig betrokken zijn - naar analogie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma⁵ - om op deze wijze uitdrukking te geven aan de idee van 'één overheid'. Voor de bekostiging van medebewindstaken heeft de Raad de idee gelanceerd van de medebewindsuitkering. Bij deze taken heeft het Rijk stelselverantwoordelijkheid, zijn er landelijke kaders en worden sectorale belangen meegewogen. Uitvoering dicht bij de burger is wel van belang, maar er is minder ruimte voor lokale politieke afwegingen. De *medebewindsuitkering* als onderdeel van het gemeente- of provinciefonds, maar waar de vakdepartementen voor het betreffende onderdeel als het ware medefondsbeheerder zijn. De wijze waarop zowel de omvang als de verdeling vorm zouden kunnen krijgen vragen om nadere uitwerking.

Andere aspecten betreffen de *bekostiging van regionale opgaven* en de consequenties van bekostiging bij gedifferentieerde taaktoedeling. Los van hierboven genoemde onderwerpen zal de Raad naar verwachting advies worden gevraagd over *de nieuwe verdeling van het provinciefonds*.

---

⁵ ROB, *Rust-Reinheid-Regelmaat*, maart 2021; ROB, *Herijking uitkeringsstelsel*, december 2019; ROB, *Rol nemen, ruimte geven. De rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking*, mei 2021.

Samenwerking met andere adviesraden

De Raad voor het Openbaar Bestuur is een groot voorstander van samenwerking met andere adviesraden en kennisinstellingen. Voor de aankomende periode staan in ieder geval de volgende trajecten op de rol:

- **De positie van jongeren** | De Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving (RVenS) en de Nederlandse Sportraad hebben het initiatief genomen voor een studie waarin verschillende adviesraden vanuit hun eigen beleidsveld de positie van jongeren in kaart brengen. De Raad voor het Openbaar Bestuur wil daaraan bijdragen met een hoofdstuk over de politieke participatie van jongeren. Daarbij zullen we leunen op het door de Raad in juni 2019 uitgebrachte advies *Jong geleerd, oud gedaan* waarin hij pleit voor de deconstitutionalisering van de kiesgerechtigde leeftijd.
- **Vergeeten Nederland** | De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) en de RVenS onderzoeken met de Raad voor het Openbaar Bestuur een gezamenlijk op te zetten traject naar groepen in de samenleving en delen van Nederland die politiek en maatschappelijk niet worden gezien. Bij de Rli gaat daarbij de interesse uit naar gebieden waar de leefbaarheid, maar ook de mate waarin de Rijksoverheid in de infrastructuur investeert, zichtbaar achterblijft in vergelijking tot andere regio's in Nederland. De RVenS denkt bij 'vergeten Nederland' onder meer aan de grote verschillen in gezondheid en levensverwachting die zowel geografisch als ook sociaal-cultureel zijn aan te wijzen. Voor de Raad voor het Openbaar Bestuur is het in dit kader relevant om de verschillen in politieke betrokkenheid als ook de financiële verdeling van middelen in kaart te brengen. Door op diverse componenten de verschillen in geld, gezondheid en leefbaarheid in kaart te brengen, vermoeden deze raden rode draden te herkennen en daarmee knelpunten te kunnen aanwijzen.

Slot

In het parlementaire jaar 2020-2021 werd de Raad onderworpen aan zijn wettelijk verplichte vierjaarlijkse evaluatie. Bureau Berenschot concludeerde onder meer dat de Raad kwalitatief goede adviezen aflevert, maar ook dat zijn advisering meer impact zou kunnen hebben. Daartoe moeten hij en zijn adviesvragers scherper kiezen; beter meer aandacht schenken aan minder adviestrajecten dan eenzelfde hoge productie blijven leveren waarbij de landing en nazorg van adviezen in het gedrang komen.

Die boodschap heeft de Raad goed verstaan. Daarom bevat dit Werkprogramma twee leidende thema's, maar nog geen volledig vastgestelde opsomming van adviestrajecten. De Raad wil ruimte houden voor nu nog niet voorziene adviesvragen van het nieuwe kabinet en de Tweede Kamer. Daarbij staat hij altijd open voor overleg en dialoog met zijn adviesvragers.

~ ROB | 2021.08.31 ~